



Царство Боже

Мабуть не було досі між людьми більше зрізничованого вчення й поняття, як вчення і поняття про Церкву Христову. «Що голова — то розум», каже приповідка, і в цій ділянці має вона своє повне пристосування. Внаслідок того впродовж кількох сторіч постало около 500 різних Церков і сект. І кожна з них не вагається твердити, що вона є правильною Церквою Христа.

Пропагандисти різних, дивовижних сект стараються проникнути також у ряди наших вірних і прищипити серед них фальшиве поняття Церкви. І це роблять вони у найбільш підступний спосіб: у своїх розмовах і письмах вони цинічно висмівають перш усього духовенство й ієрархію Христової Церкви. Тим вони стараються послабити довір'я вірних до своїх духовних провідників-пастирів, а вслід за тим вирвати з їхнього серця їх найцінніший скарб — католицьку віру.

Та найбільше уваги ці вороги Бога присвячують самій Церкві. Церква згідно з їхнім «вченням» — це звичайна соціальна організація. Вона змінюється разом зі своїми членами, проходить різні кризи й еволюцію, а її вчення, ціль, і, навіть вона сама змінюється згідно з обставинами, а часто й згідно з бажаннями своїх вірних. Ціль і характер Церкви виключно моральні. Основне завдання Церкви — це дбати про мораль й етичність своїх вірних та релігійними торжествами задовольняти їхній релігійний сентимент і то лише в мурах церковного будинку. Вони заперечують Церкві право на всестороннє і повсякчасне виховання своїх вірних; заперечують право боронитися проти нападів на неї, або на Божі права, на сторожі яких вона поставлена. Вони підшиптють також, що кожна Церква і релігія є добра, якщо лише служить національним інтересам народу...

Все це роблять вороги Христа з далекосяжною метою: спочатку хочуть вищипити в людей індіферентизм (холодне незаінтересування) до своєї католицької Церкви, щоб з часом вони затратили і саму християнську віру. Вважаємо нашим обов'язком подати читачам «Нашої Церкви» правдиве поняття про Церкву Христову, скріпити їхню віру в її Боже походження і довір'я до її проводу.

Церква — Царство Боже

Після упадку в гріх наших прародичів Адама й Еви, Господь Бог рішив і приобіцяв післати людському родові Спасителя. Тим Спасителем людей став сам Єдинородний Син Божий — Ісус Христос. Він прийняв людське тіло в лоні Пречистої Діви Марії, жив на землі 33 роки, проповідував нову євангельську науку любови і вмер на хресті за гріхи людства. На продовження свого діла Відкуплення Ісус Христос оснував свою Церкву, яка під проводом Його Намісників і при допомозі святих Тайн має сповняти це завдання аж до кінця світу. Однак установлення Церкви не було ділом самочинним Христа й відірваним. Новозавітня Церква мала свої прецеденси (зразки) в старозавітнім «Царстві Божім», якого вона стала продовженням, поширенням та усовершенням.

Царство Боже, а вслід за тим і Церква, однаково означають трансценденцію, першенство і владу Бога над людьми і Його вплив на них; означають правду і закон Божий та надприродне життя в свідості людей; означають старий теократичний порядок і новий вузол любови між Богом і людьми; означають універсальну й надприродну та рівночасно видиму спільноту людей, відкуплених Христом. Іншими словами, те Царство Боже має характер наскрізь духовий, трансцендентний і надприродний. Воно має також характер есхатологічний. Те Царство Боже починається вже тут на землі серед жидівського народу, однак його повне здійснення наступить щойно з приходом Месії. Тоді воно розтягнеться також і на інші народи. Воно (те Царство Боже) не прийде нагло, ані не буде скоропроминаюче, але триватиме вічно. Воно розвиватиметься поступово на спосіб рослини і в тому часі справедливість і святість змагатимуться зі злом і гріхом. Кінцева фаза того Царства — це нагорода для вибраних за їхню боротьбу зі злом і за їхні добрі вчинки. До того Царства входиться не інакше, як лише дорогою боротьби зі злом, жертви й духового відродження. Однак те Царство Боже не є лише індивідуальною і внутрішньою відновою людини. Воно є також дійсною органічною й видимою спільнотою ієрархічного порядку. В Новому Завіті те Царство Боже річево здійснюється на землі в Церкві і через

Церкву Христову. (Церква, слово грецько-латинського походження, Ecclesia, є рівнозначна жидівському Qahal Jahwe, зн. кагал (спільнота, нарід) Бога Ягве, або Царство Боже. Звідси й порівняння: Церква — Царство Боже і навпаки.

Церква — Царство Боже у Старому Завіті

На сторінках св. Письма Старого Завіту домінує ідея Царства Ягве (власне ім'я Бога, об'явлене Мойсесеві з горючого корча і значить «той, хто є»). Це Царство Бога над ізраїльським народом, скріплене торжественним пактом взаємного довір'я й любови. Спочатку те Царство Боже проявляється у формі Завіту Бога Ягве з Авраамом (Быт. 17, 9-11). Тим пактом Бог зобов'язався дати Авраамові сина і помножити його потомство та дати йому в посідання землю ханаанів; зовсім добровільно Бог заявив Авраамові, що всі народи землі будуть через нього благословенні. (Це натяк на прихід Месії). Від Авраама Бог домагався бездоганного життя, та щоб усі чоловіки його роду були обрізані на знак Завіту. Авраам мав також визнавати Бога Ягве своїм одним Богом, почитати Його та слухатися Його волі. З часом той Завіт поширяється й на всіх нащадків Авраама, т. зн. на весь ізраїльський нарід, під горою Синаї за посередництвом Мойсея. Вибраний живим Богом і приймаючи від Нього Його закон, Ізраїль покликаний, щоб бути «царством священним, і народом святим» (Ісход, 19, 6).

Господь Бог задержав собі найвищий авторитет у цьому Царстві, а на землі серед ізраїльського народу Він вибрав собі окремих мужів (Мойсея, пророків) і почерез них проголошує людям свою волю-закон. (Першим і найбільшим речником Царя-Бога на землі був Мойсей. Бог являється йому особисто багато разів, об'являє йому своє правдиве ім'я, Ягве, і диктує йому свою волю, заповіді). Постає т. зв. теократія, т. зн. стан, в якому царем ізраїльського народу вважався сам Бог Ягве. При цьому всі закони приймалися як заповіді Божі, а Мойсей і пізніші провідники народу вважалися відпоручниками й делегатами Бога. І саме з поняття теократії вишишла і розвинулася ідея Царства Божого в міру того, як пізніші пророки наголошували універсалізм спасення, це є загальність спасення для всіх людей і народів. Однак внаслідок національної амбіції жидівських патріотів (фарисей і ін.) це

Царство Боже вважалося національною Церквою жидівського народу; і жидами не радо приймали туди прозелітів — конвертитів (новонавернених).

Вибраний ізраїльський нарід вважав себе першим, почесним громадянином того Божого Царства. Остаточним і головним основником, чи радше організатором цього Царства мав бути Месія. Він мав стати правдивою славою Ізраїля, спасти від гріха усіх людей і включити їх до Царства Божого. Щойно він мав зробити повний завіт з Богом, зв'язати тісніше небо з землею, принести достаточну жертву за гріхи світу й заложити Царство Боже. І тому очі всього Ізраїля, а зокрема туга й молитви пророків, були звернені на нього. Вже на кілька століть перед приходом Месії пророки з докладністю вказали час (Даніїл) і місце (Міхей) його народження, зміст його Євангелія, його страсті і смерть на хресті за гріхи людства (Ісаїя), його тріумф

над ворогами через воскресення та позначки його Царства (Малахія і ін.).

Повний зміст месіянських сподівань і претенсій жидів в I-ому столітті перед Христом маємо у Пс. 17 Саломона: Жида ждуть Месії, що вийде з роду царя Давида; він заложить царство справедливості і святості, але на землі й серед ізраїльського народу. Для загалу жидівського народу земський і національний бік того месіянського Божого Царства був на першому плані його сподівань. І саме в світлі тих фальшивих сподівань треба пояснити холодне ставлення й закам'янілість жидівського загалу на слова Христового Євангелія, ворогування на Христа і причини його розп'яття на хресті.

Про те, як і наскільки Месія — Ісус Христос це Боже Царство реалізував на цьому світі, буде мова другим разом.

I-в

супроти нас, рік-річно складаємо наші пожертви на «Петрів Гріш». В минулому 1952-му році на терені В. Британії наші вірні зложили 105,3,1 фт. Дар передано Святішому Отцю через руки Апостольського Делегата у В. Британії, Високопреосвященнішого Архієпископа В. Годфрея, за що на наші руки вплинула його подяка і благословення Святішого Отця для жертводавців. Також і цього року в Празник св. Верховних Апостолів Петра і Павла і впродовж місяця липня при нагоді відправи Богослужень будуть переведені збірки на ту ціль. Складемо отже ширю наші пожертви на великі потреби Святішого Отця, щоб дати йому засоби на заспокоєння потреб наших братів у Христі та для поширення і скріплення Христового Царства на землі.

о. Мітрат А. Малиновський
Ген. Вікарій Ап. Візитатора

В справі збірки на „Петрів гріш“

Дорогі Браття і Сестри!

Святіший Отець, Христовий Намісник на землі, це правдивий Батько, що цілим серцем боліє над долею всіх без виімку своїх духових дітей, а в тому і нашою. Вже нераз мали нагоду чути, скільки то моральної і матеріальної помочі дізнали ми від Святішого Отця, чи то безпосередньо, чи за посередництвом його Еміненції Кардинала Кир Євгенія Тіссерана і заходами нашого Високопреосвященнішого Архієпископа Івана.

Ми усі добре знаємо, що наші полонені в Італії свій рятуюнок у годині найстрашнішої небезпеки насильної репатріації завдячують тільки дипломатичним заходам Апостольської Столиці. Табор полонених у Римі завдяки матеріальній допомозі його Святості мав змогу zorganizувати зразкове шкільництво і розвивати різні культурні установи. Завдяки тій матеріальній допомозі сьогодні наші вчені і науковці мають змогу

продовжувати наукову працю і видавати наукові твори, а десятки студентів кожного року можуть студіювати в університетах в Італії, Бельгії, Іспанії, Франції, Німеччині та Ірландії. Це для нас наглядний доказ, як дорогою для Святішого Отця є справа нашої Церкви і нашого народу.

Мусимо однак освідомити собі, що Святіший Отець має мільйони своїх духовних дітей по цілому світі. Вони часто більше й краще потребують його помочі, ніж ми. Звідки Святіший Отець черпає гроші на такі великі потреби? Ні з, дїбр, бо їх не має, ні від держав. Це віддані йому вірні з усіх усюдів складають для нього свої лепти на т. зв. «Петрів Гріш». І саме ці лепти становлять джерело матеріальної допомоги потребуючим, часто без різниці віровизнання.

І ми також, хоч бідні скитальці, пам'ятаючи на щедрість Святішого Отця

Смерть архієпископа Ліверпулю

16 червня ц. р. помер католицький архієпископ Ліверпулю, д-р Річард Давней. Після його смерті довідуємось з преси, що як поставлено його архієпископом 1928 р., в Ліверпулі й окрузі було тоді заледви 50 тисяч католиків. Сьогодні Архієпископ Давней залишив у смутку около 430 тисяч католиків.

Заходами пок. Архієпископа почалася в Ліверпулі будова величавої катедри, яка після викінчення, займе друге місце по соборі св. Петра в Римі. Архієпископ Давней знав також зі свого постійного гумору. Напр. про Сталіна він сказав: «Якщо б Сталін був б навчився грати крикет, то Советський Союз був би справжнім раєм...»

ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ
«ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС»!

Християнський нарід

Хрищення Руси-України і її зв'язки з Римом

У великодньому числі «Нашої Церкви» була мова про початки християнства в Україні. Пригадуємо звідтам два факти: 1) візантійський імператор і історик Константин Порфирогенет свідчить про навернення до християнства «войовничого народу Русів», що сталося приблизно в половині 9-го століття; 2) перший архієпископ України, з того самого часу, був у єдності з Апостольським Престолом в Римі, бо його висвятив візантійський патріярх Ігнатій, який визнавав зверхність Римського Папи.

В 988 р. Володимир, великий князь київський, прийняв християнську віру і христив цілий нарід. Ми вже ствердили, що це був не початок, а завершення довгого процесу християнізації України. Найстаріший український літопис широко оповідає, як Володимир рішив прийняти правдиву віру: порозсилав послів у різні країни, щоб приглянулись, котра віра найкраща; послали, що поїхали до Візантії, попали туди на самий Великдень і були захоплені величчю великого Богослуження в храмі св. Софії. Це мало рішити про те, що Володимир прийняв Христову віру саме з Візантії. Так каже старинний літопис.

Але новітні історики ствердили, що це легенда, вписана до літопису яких

130—140 років пізніше після Володимирового хрищення. Ціллю тієї легенди було прославити Візантію і зв'язати з нею Русь-Україну тісніше в політичній союзі. Дійсні ж події, які були пов'язані з хрищенням України, були зовсім інакші. Хід цих подій історики вже докладно встановили. Нема між ними однозначності лише в питанні, де христився Володимир Великий, — в Києві, на Кримі (в Корсуні), чи де інде. Та це другорядна справа.

Важливе питання інше: чи християнська Церква, яка постала в нашій батьківщині зараз після Володимирового хрищення, була в єдності з Апостольським Престолом в Римі, чи може вона була по стороні Фотієвої схизми? Незгода між Візантією і Римом (схизма Фотія), що постала в 858 році, була в короткому часі залагоджена. І хоч після наладнання відносин часом доходило до політичних непорозумінь між східною і західною імперіями, проте це не мало більшого впливу на релігійні справи. Аж 1054 року прийшло до розриву між візантійським патріярхом і Апостольським Престолом у Римі.

Отже, не важне те, звідкіля Володимир Великий прийняв християнство, з Візантії, з Риму, чи з Болгарії. За те важно ствердити, що це християнство

було в єдності з Вселенською Церквою, на чолі з римським Папою. Є багато даних виключати західних сусідів Руси-України, Польщу і Чехію, а також Візантію, як ті країни, звідки Володимир міг дістати перших єпископів і церковні книги. З Польщею і Чехією тримав дуже тісно Ярополк, якого Володимир усунув з Києва. З Візантією відносини Руси-України були злі ще з часів його батька Святослава; Візантія побила його в війні за Болгарію і нацькувала на нього степових печенігів, які його вбили. Зрештою, в грецьких хроніках немає згадки ні про хрищення Володимира ні Русі. Якщо б справді Володимир прийняв Христову віру з Візантії, греки були б цього не замовчали.

Зате були дуже добрі взаємини між Руссю і Болгарією, як за Святослава, так і Володимира. Тому є дані казати, що звідтам прийшли перші духовники й організатори Церкви в Україні за Володимира. Вони принесли до нас готові церковні книги в старо-болгарській мові. А в Болгарії тоді була автокефальна болгарська Церква, т. зв. Патріярхат Охридський, з осідком в Охриді, зв'язаний ієрархічно з Римом. З цього висновок, що українська Церква, яка постала після хрищення 988 року, була в зв'язку з Римом. Це підтверджують теж історичні джерела. В джерелах немає ніякого сліду про зносини Володимира з царгородським патріярхом. Зате є вірогідні вістки про три (а правдоподібно чотири)

Завдання Світського Апостольства

Із пов'язаності Церкви й Католицької Акції випливають спеціальні обов'язки світського апостола в його приватному житті. Основою його життя — гармонійна злука чину й молитви, праці й розважання, що себе взаємно зростають і підсилюють. Окрема форма цього життя має назву апостольської, що лучить апостольську працю з молитвою. В оцінці обох чинників, праці й молитви, апостольська форма життя дає безумовну першість молитві, проте рівночасно вона надає і праці (у першій мірі фізичній) вищого етосу й релігійного змісту. Треба лише трактувати працю з вищої точки погляду, як сповнення обов'язку, Божої волі, як чинну службу Богові. Щоб праці надати надприродного значення, мусять, очевидно, бути сповнені природно-етичні умовини. Мається на думці, передусім, вірність, совісність і порядок у виконванні праці. Належна оцінка праці дає солідну основу для зрозуміння сенсу апостольської праці.

Нагоди для апостольської праці не треба шукати довго. Кожне місце і кожна пора для цього відповідні. Хто має Правду й може її подавати, цей повинен її голосити. Для цього завдання немає званевих, ні інтелектуальних відмежувань. Бо навіть холодні, оспалі католики чекають на таке слово з віруючих уст, яке побуджує й оживляє.

Подібно, як у приватному житті, світське апостольство має поважні завдання також і в суспільній діяльності з уваги на моральний занепад українського суспільства в еміграційних обставинах. Внаслідок безперспективності емігрантського життя та малючої надії на поворот додому, наша еміграційна спільнота почала подаватись морально й заломлюватись духовно. Ми бачимо, як затираються християнські чесноти в нашому житті, як матеріалістичний підхід до дійсності обмежує силу законів християнської моралі, як зникає роль релігії взагалі. Ціна, яку сьогодні численні українці додають своїй Церкві й її му-

чеництву, дуже мінлива; вона часто залежна від політичного вітру. Найгірша ж річ — це такі пасивність самих глибоко релігійних людей. Біль, що огортає їх серця на вид моральних нетрів нашого життя, не викликає, на жаль, їх активного спротиву. Їх немає там, де треба, з голосом протесту й перестороги. Релігійний і наскрізь християнський елемент незаступлений ні по якості, ні по кількості в представництвах наших суспільних установ на еміграції.

Треба усвідомити собі, що і з немоці сила візьметься, якщо вона оперта на Божому законі. «Не тратьмо відваги, бо, хоч нищиться наша зовнішня людина, зате щоденно відновляється внутрішня» — каже св. Павло. Нехай сьогоднішні світські апостоли провадять боротьбу за нову, українську людину, що своїми чеснотами дорівнювала б славним предкам — християнським ідеалістам.

Світське апостольство повинно охопити теж і суспільно-політичну діянку. Мета апостольства — це оздоровлення душі українського патріота, це поставлення українських політично-визвольницьких змагань на засадах глибокої віри й правдивої релігійності. Бо релігій-

на й віруюча людина є найсильнішою підпорою земської батьківщини. Бо вона, ведена ідеалами вічної батьківщини, любить словом і ділом свій край і нарід. Співати патріотичні пісні, виголошувати високопатріотичні фрази — потрапить кожний. Але нести хочби навіть дрібні жертви для народу, виконувати рівно обов'язки щоденного життя, а в разі потреби сягнути аж до героїської жертви свого життя, — це може дати зі себе тільки віруюча людина. Самі гучні маніфестації, огністі промови й статті не принесуть народові кращого завтра. Лише витривала і чесна праця, чесність у слові й ділі, любов Бога і ближнього, молитва і сповнення наших релігійних і національних завдань — це правдиві чесноти, які породжують правдиве релігійне життя і яких вимагає правдива любов батьківщини.

Наша віра в невичерпну силу українського народу, наша віра у незламність українського духа, наша віра у ясну майбутність української нації — нероздільно зв'язана з нашою вірою в Божу силу; вона зв'язана з вірою в Божу справедливість та в Божу опіку над нами. Бог досвідчає нас не надаром впродовж нашої історії. Він хоче оновити нашого духа й дати нам гідність християнської нації. Ідімо з Ним!

с. Ключас

Святість подружжя

(Продовження)

І. Свята установа подружжя

Подружжя умова має таку шляхетну ціль: дати життя новій людині, зродити майбутнього жителя неба, дати завершення любові і підпору обом подругам і створити родину, першу клітину людської суспільності. Вже сама в собі ця подружжя умова — це щось святе.

Та вона свята перш-за-все через саме утворення. Бо не люди її видумали, ані установили, але її установив сам Бог-Творець. Про це свідчить нам розум, про це говорить св. Письмо. Бо, ко-

ли роздумуємо над людською природою, бачимо: 1) що для підтримання людського роду на землі треба, щоб він розмножувався, бо інакше земля стала б пустою; та й на це вказує даній людині найсильніший гін у тілі; 2) це розмноження, щоб було гідне розумної людини, вимагає постійності злуки чоловіка з жінкою через подружню умову. Без такої умови людина провадила б статеве життя на спосіб нерозумної тварини.

Це свідомство нашого розуму про утворення подружньої умови Богом по-

римські посольства до Володимира і два посольства з Києва до Апостольської Столиці.

Далі відомі такі факти: В старинній Україні не любили Візантії, бо вона завжди намагалась взяти під свою зверхність великого князя київського. Вона використовувала кожну нагоду, щоб обмежувати політичне значення і могутність київської держави. Як тільки могла, штовхала проти України кочовиків — печенігів, половців і інших; а навіть платила їм, щоб організували напади на Київ. Бо Візантія боялась сконсолідованого могутнього сусіда на півночі, за Чорним морем.

Візантія вважала Русь-Україну за щось нижче від себе, за державу васальну, яка повинна слухати візантійського імператора. Тимчасом, усі західні країни і народи вважали київську Русь за висококультурну, суверенну країну. Тому Русь тяготіла радше на Захід, ніж до Візантії. Це сприяло теж утриманню добрих стосунків з Римом. На це є багато доказів. Ще за Ярослава Мудрого, Папа на його прохання, вислав до Києва на становище архієпископа болгарина Олексія.

Ярослава Мудрого вважали тестем Європи; він мав таку численну родину, що був посвоячений майже з усіма пануючими родами в Європі. А ці всі роди були вірні Римському Папі; кажучи теперішньому — були католицькі. Папи

в тому часі і пізніше дуже дбали про те, щоб королівські великокняжі роди не входили в подружні зв'язки з нез'єдиненими. Вдаряє в очі факт, що з приводу численних посольств Ярослава немає ніяких застережень з боку Апостольського Престолу в Римі. Це значить, що навіть після остаточного розриву за Керулярія (1054) між Східною і Західною Церквами, Русь зберегла зв'язок з римським Апостольським Престолом. І такою вважали її як у Римі, так і взагалі в Зах. Європі. Характеристичний ще такий факт: царгородський патріарх Керулярій вивів Папі послух; коли не вдалось справи залагодити мирно, Папа екскомунікував Керулярія (виключив його з Церкви); посли Папи, які на престолі храму св. Софії в Царгороді поклали відповідну грамоту (буллу), вертались до Риму через Київ, де їх прихильно прийняли. Якби Київ був ставив по боці Керулярія, це було б неможливе, чи точніше, для папських послів не було б потреби йти до Києва.

Дуже яскравим підтвердженням того, що Русь-Україна станула по боці Риму, а не Керулярія, є три факти:

а) три роки перед схизмою Керулярія, між київським володарем Ярославом Мудрим і візантійським патріархом вибухнув конфлікт. Ярослав хотів зробити київським митрополитом українця, а патріарх спротивився. Тоді Ярослав зібрав собор українських єпископів, які вибрали митрополитом українця Іларіона;

б) в році 1091 ввели в Україні свято перенесення мощей св. Миколи (т. зв. «теплий Микола», свято 22 травня). У візантійській Церкві цього свята ніколи не прийняли і проти нього не протестували. До впровадження цього свята прибув до Києва 1091 р. посол від Папи з відповідною грамотою;

в) в 1071 році Церква в Україні канонізувала князів-мучеників Бориса і Гліба. Візантійська Церква довго не хотіла признати цього акту, коли тимчасом на Заході, в слов'янських країнах, що були під церковною зверхністю Папи, цих українських святих визнавали й почитали. Є докази, що, наприклад, в однім чеським монастирі біля Праги переховували в пошані мощі святих Бориса і Гліба. Якщо б Русь-Україна станула по боці церковного розколу, то в католицькій Чехії не зберігали б і не почитали б її святих.

Крім наведених тут фактів є ще багато інших доказів на те, що оба найбільші українські володарі, Володимир і Ярослав були в єдності з римським Апостольським Престолом і Вселенською Церквою, яка в тому часі звалась одночасно православною і католицькою. Ми сьогодні зберігаємо ту саму віру і ту саму єдність з Апостольським Престолом, яку зберігали наші предки в добі найбільшої слави і могутності українського народу.

тверджує св. Письмо: «І сотворив Бог чоловіка в свій образ, ув образ Божий сотворив його, як чоловіка і жінку сотворив їх і благословив їх Бог і каже до них Бог: Плодіться і намножуйтеся і наповнюйте землю» (Битія, I, 27-28). «Тим то оставить чоловік отця свого і матір свою та приліпиться до жони своєї і будуть удвох тілом одним» (Битія, II, 24). Опісля ж і Христос, покликуючись на первісне Боже установлення подружньої умови, об'являє нам одночасно, якою вона первісно була: «Чи не читали ви, що Творець від початку чоловіком і жінкою сотворив їх і сказав: тому покине чоловік батька свого і матір, і з'єднається зо своєю дружиною, і будуть обое одно тіло. Тим то вони вже не двоє, а одне тіло. А що Бог злучив, чоловік нехай не розлучує» (Мт. 19, 4).

Подружжя є святе і своїм призначенням. Воно призначене в першу чергу для Божої слави, щоб поклонитися до життя нову людину, яка має найдосконаліше відбитися на землі образ Божий і сама призначена до вічного пізнання і прославлення Бога. Подружжя святе ще й своїм значінням, бо вже навіть як природна умова від початку воно було прабразом злуки Христа — Воплощеного Божого Слова з людською природою, а зокрема злуки Христа з св. Церквою. Тому, не тільки теперішні подружжя християн, або подружжя жидів у Старому Завіті, але й поганські подружжя, коли тільки вони були важно заключені, мають характер святости задля Божого установлення, призначення і значіння подружньої умови.

II. Свята Тайна подружжя

Доповняючи Старий Завіт і установляючи Новий, Ісус Христос надав подружжю ще вищу гідність від тої, яку воно мало перед тим. Він підніс подружню умову між християнами до гідности св. Тайни.

Тому, не може бути тепер між християнами подружньої умови, яка не була б рівночасно і св. Тайною. І, чи хтось думає про це, чи ні, а навіть — чи не хоче св. Тайни, чи ні, якщо він охрищений, і важно заключає подружню умову з християною, то тим самим, рівночасно, він сповнив, довірив і прийняв св. Тайну Подружжя. Що ж це св. Тайна? — Св. Тайна це «видимий знак невидимої ласки» кажуть богослови. І в подружжі між християнами є «видимий знак» і «невидима ласка». Подружжя умова, або шлюб і його обряди, це «видимий знак»; а «невидима ласка», яку дає ця умова християним подругам, — це постійне духовне розположення, при допомозі якого подруги є в силі належно сповняти тверді обов'язки подружнього життя, зберігати взаємну вірність і виховати належно дітей.

Щоб таку ласку одержати, наречені повинні висповідатися і прийняти св. Причастя перед шлюбом. Хто приступив би до св. Тайни подружжя з тяжким гріхом на душі, то він грішив би важко. Проте св. Тайна подружжя була б важна, хоч у душі був би тяжкий гріх.

III. Життя в подружжі має бути святе

З уваги на святість Тайни подружжя, також і життя в подружжі повинно бути святе. Бо з святими речами свято треба обходитися. А щоб так воно було, треба: свято трактувати подружню умову і свято додержувати умови того договору.

Хоч подружжя умова є свята, найсвятіша з установ Христа, та на жаль, люди часто її збещують. Глумом, пародією, висміванням подружньої умови — це в першій мірі т. зв. «дикі» подруж-

жя — конкубіати, в яких чоловік і жінка постійно сходяться разом, по подружжю, без подружньої умови. Зневагу подружній умові задають і ті, що затаюють важну перепону до подружжя, напр., як хтось вже раз заключив важно подружжя, а потім жінку чи чоловіка покидає та жениться з іншою, чи виходить заміж за іншого. Тоді немає подружньої умови, бо попередня така умова ще важна перед Богом. Важність подружньої умови кінчиться не внаслідок обставин (як напр. неможливість повернутися додому для багатьох наших людей), ані задля якоїсь примхи подругів, а кінчиться вона щойно зі смертю котрогось подруга. Зневагу св. Тайни подружжя наносять і ті, які в тяжкому грісі приступують до неї.

Окрему зневагу св. Тайни подружжя завдають ті, що стараються заключити (або й уже заключили) подружжя не в церкві, не перед священиком, але лише перед державним урядником, або в такій церкві, чи секті, яка не може дати їм важної подружньої умови. Ці т. зв.

Релігійно-церковне життя перших українців у Манчестері

Перші українські поселенці появились у Манчестері в 90-тих роках минулого сторіччя. Тяжке було їхнє життя. Зокрема давався відчуття брак духовної опіки своїх священиків. Помимо труднощів щодо англійської мови, всі поселенці ходили на Богослуження до католицької церкви St. Chad's Cheetham. Старі емігранти ще й сьогодні дуже прив'язані до Бога й Церкви. Однак духовні потреби емігрантів різних народів росли з кожним днем. Тому католицький єпископ Сальфорд-у (nr Bilsborough) визначив для них окремого священика о. Louis Waitis. По його відкликанні, на його місце прийшов о. James Hughes, з Ліверпуля, знавець багатьох мов. З великим замилюванням обслуговував він три чужинецькі народи (українців, поляків і литовців) і проповіді говорив у їх мовах. 23 грудня 1903 р. це душпастирство у Манчестері перейняв о. А. Foltin, що походив з німецько-польської родини.

З уваги на часті непорозуміння з місцевими католиками на тлі уживання церкви, новий єпископ Сальфорд-у, д-р Casartelli, віддав для трьох національних груп осібне приміщення на церкву при Pilling Street (Rochdale Road); але воно не надавалось на церкву, бо було зарезане і клубом для ірландців. Тут також не

«цивільні шлюби» в очах Церкви це тільки сповід подружньої умови, а не умова, ані св. Тайна, а тим самим — ніяке подружжя.

При подружній умові між католиками, а також між католицькою й некатоліцькою стороною, має бути присутній католицький священик їхнього обряду. Присутність священика при шлюбі конечно не лише для важности подружжя, але й для уділення женихам церковного благословення. З Божим благословенням треба заключувати святу умову і зачинати нове життя у подружньому стані. Вже в заранні людського роду Господь Бог благословив перше подружжя Адама й Еви на землі. Божого благословення потребують і всі інші подружжя. В історії усіх народів находимо прекрасні приклади все живого звичаю благословити подружжя. Таку потребу церковного благословення своїх подруг і їх уваження та надання їм гідности св. Тайни треба мати на увазі й багатьом нашим вірним у В. Британії.

о. М. Войнар ЧСВВ

обійшлося без непорозуміння. В таких обставинах приходилося правити Богослуження аж до 17 квітня 1921 р. Того дня, Єпископ Казартеллі посвятив для українців, поляків і литовців нову церкву св. Казимира, при Oldham Rd.

Отець Фольтін удержувався з грошевих подарків своїх вірних. Церкву також набули за пожертви людей, а головним литовців, що за той час втіли дуже розбагатіти. В поступуванні со своїми трьома народами о. Фольтін мав особливу тактику: у проповідях одної неділі звертався, у міру потреби, до українців, другої — до поляків, третьої — до литовців. Часто бо між тими групами поставали різні непорозуміння, а українська група чисельно найслабша, найбільше терпіла.

Дня 17 липня 1921 р. українська група в Манчестері пережила хвилину великої духовної радості й піднесення. У своїй подорожі по краях Зах. Європи завітав до Манчестеру св. п. Митрополит Андрей Шептицький. Він відправив Службу Божу в церкві св. Чада, помирив діти, відвідав українців у їх домах. Від тоді старі емігранти дуже піднесли на душі, бо бачили, що Церква зо «Старого Краю» їх не забуває. Усі зрозуміли, що їх віру й любов до св. Церкви Господь винагородив цими відвідами Митрополита.

о. д-р В. Дзьоба

WALSINGHAM — ЗАРВАНИЦЯ АНГЛІЇ

Кожна країна має місце, де особливо почитають Пречисту Діву Марію, або де Мати Божя прославляється чудами. В нас таким місцем була Зарваниця, в Німеччині є Альтеттінг, у Франції Люрд. В Англії, в цій країні десяток релігій. місцем особливого почитання Пречистої Диви це маленька капличка у Walsingham, Norfolk. Капличка побудована ще 1601 р. Від того часу вже мільйони прочан пройшли через неї, шукаючи там у Матері Божої помічі, або дякуючи їй за одержані ласки.

В квітні цього року, після відвідин у цій капличці, чудесно виздоровіла з цілковитого параліжу ніг і правої руки 15-літня дівчина Фреда Погмор. Під час відвідин у церкві й самого чуду з дівчиною була її мати і доглядачка, обі не-католички. Сама дівчина прийняла католицьку віру в школі, де виховувалася, впродовж пів року перед чудом.

Було б побажанням, щоб і українці, що так славляться з почитання Матері Божої, відбули колись зорганізоване паломництво до Вальзінггем.

В. Д.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД «НАШОЇ ЦЕРКВИ» ЗЛОЖИЛИ:

О. радник Вол. Дзьоба 9 ф. і 5 шл., п. Куцак 4 шл., гості на весіллі у п-ва Підлиських, Bedford, 30 травня: по 5 шл.: п. п. Г. Підлиський, І. Яворський, М. Сенюта; по 2 і пів шл.: п. п. А. Джиджора, Д. Походай, В. Ганчар, М. Костенків, І. Шевчук, В. Яцюк, В. Петришин; по 2 шл.: п. п. М. Клапатий, М. Прихидний, Л. Роман, З. Чарнецька, А. Михайлів, Р. Кулинич, Д. Павлишин, В. Грам'як, С. Стричко; по 1 і пів шл. п. В. Сверлюк; по 1 шл.: п. п. Д. Кушик, М. Прокіпчук, О. Бамбуряк.

Всім В. Ш. Жертводавцям, зокрема Всесв. о. Радникові щиро подяку, а молодій парі, п-ву Підлиським побажання всього найкращого складає

Адміністрація «Нашої Церкви»